Moldova Suverană

COTIDIAN AL GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

Ziarul apare de la 1 mai 1924 | SIMBATA, 25 IULIE 1992 | NR. 104 (17974). | PREȚUL 1 rub. | FAX: 23-35-01

MS — PROBLEMA REGLEMENTĂRII FINANCIARE POATE FI REZOLVATĂ PRIN ÎNVIORAREA COMERȚULUI — PAG. 2

FORȚA ARMELOR E MAI TARE UNEORI DECÎT DREPTUL? — PAG. 3

FORMAREA «OMULUI NOU SOVIETIC CU NOI CONCEPȚII DESPRE LUME» A DUS LA ÎNLOCUIREA BINELUI CU RĂUL — PAG. 4

Declarația Președintelui Mircea SNEGUR

Compatrioți,

Mișcarea de eliberare națională, devenirea noastră ca stat independent și liber se ciocnește de o împotrivire înverșunată atît în republică, cît și în exterior. Doi ani de zile conflictul din estul Moldovei ne răpește numeroase vieți omenești, ne macină economia, distruge sate și orașe, sporește numărul refugiaților. Evoluția conflictelor din diferite zone ale lumii ne-a dovedit cu prisosință că, mai devreme sau mai tîrziu, problemele se rezolvau la masa tratativelor, pe cale pașnică. Nu vor să recunoască acest lucru numai oamenii lipsiți de rațiune sau răuvoitorii ce nu doresc binele acestui neam.

Dat fiind că în Rusia forțele democratice, în frunte cu Președintele ei, Boris Eltîn, se separă tot mai mult de forțele șovine și proimperiale, au apărut premise pentru crearea unui mecanism pașnic de soluționare a conflictului. După cîteva săptămîni de negocieri productive, Moldova și Rusia au semnat la Moscova o Convenție cu privire la încetarea focului, declanșîndu-se astfel procesul de tratative. La baza acestei Convenții stau principii solide, în fond rezonabile, și care corespund intereselor vitale ale statului nostru.

Principalul constă în respectarea independenței și integrității teritoriale ale Republicii Moldova. În acest context aș vrea să amintesc, că acum o lună Parlamentul Rusiei a fost la un pas de recunoașterea independenței raioanelor din estul Moldovei.

Poate fi oare în etapa actuală un lucru mai important decît respectarea de către conducerea superioară a Rusiei a integrității Moldovei? Oare nu e clar că prin aceasta se pune cruce pe încercările separatiștilor de a rupe teritorii din trupul țării noastre, de a ne distruge ca neam?

În Convenție mai sînt prevăzute următoarele: dezangajarea forțelor implicate în conflict, încetarea blocadei economice, rezolvarea pe cale parlamentară a problemei privind statutul raioanelor din estul Moldovei, întoarcerea refugiaților la locul de trai, respectarea drepturilor omului, inclusiv a reprezentanților minorităților naționale, retragerea eșalonată a armatei a 14-a.

Deci, toate principiile, în linii mari, au drept scop încetarea războiului și asigurarea integrității teritoriale a țării noastre. Dacă, prin urmare, cîntărim serios și cinstit plusurile și minusurile acestei Convenții, pur și simplu, nu putem să nu recunoaștem că în condițiile geopolitice, economice ce s-au creat a fost găsită poate că unica soluție rezonabilă de natură să instaureze pacea pe acest pămînt.

În asemenea condiții toate forțele sănătoase ale republicii sprijină încetarea războiului sîngeros, își aduc contribuția la soluționarea conflictului. Însă și de această dată s-au găsit forțe ostile procesului pașnic, care prin agresivitatea și intoleranța lor — afirm acest lucru cu toată certitudinea — fac parte din «partidul războiului». Aripa extremistă a Frontului Popular Creștin-Democrat, prin intermediul exponenților săi, folosea toate mijloacele pentru încurajarea acțiunilor sîngeroase, chiar și atunci cînd era evident faptul că războiul nu avea sorți de izbîndă. E semnificativ și faptul că chemările la declanșarea acțiunilor militare masive erau urmate imediat de întrebarea retorică: cine va răspunde pentru pierderile de vieți omenești? Deci, pe de o parte — încurajarea războiului, pe de alta — canalizarea nemulțumirii firești a oamenilor împotriva conducerii republicii, iată de ce aripa extremistă a F.P.C.D., prin organul său de presă și prin unii exponenți din rîndul voluntarilor s-a grăbit să califice documentul semnat la Moscova drept o trădare. Declarația F.P.C.D., alcătuită din învinuiri neîntemeiate și apeluri războinice, nu face altceva decît să toarne apă la moara separatismului, să deruteze oamenii de bună credință pentru a zădărnici procesul de instaurare a păcii în țară, aceste forțe (care, în fond, fac corp comun cu național-fasciștii de la Moscova), vor să destabilizeze cu orice preț situația social-politică din republică. În condițiile în care forțele armatei și poliției sînt extrem de politizate, cînd mii de oameni civili dispun de arme de foc, asemenea chemări nu pot fi calificate altfel decît antinaționale, anticonstituționale și chiar criminale.

Vreau să vă aduc la cunoștință declarația făcută ziarului «Opinia» din România de către Vasile Roman, plutonier al unei echipe de voluntari, președinte al secției raionale Orhei a F.P.C.D.: «Am venit la Iași ca să ne exprimăm adeziunea la susținerea candidaturii domnului Mircea Druc la funcția de Președinte al României, singura persoană în stare să rezolve grelele probleme cu care se confruntă România, să înfăptuiască idealul sfînt al națiunii noastre: unirea Republicii Moldova cu Patria-mamă. De asemenea vrem să aducem la cunoștința opiniei publice că vărsările de sînge din Transnistria se datorează Președintelui, Primului Ministru și Parlamentului Republicii Moldova, care au sprijinit și sprijină conflictele interetnice, slujind unor scopuri străine. Ca atare, noi, voluntarii detașamentului «Vasile Lupu» din Cocieri, sîntem decișI să venim cu armele la Chișinău, să-l înlăturăm pe Mircea Snegur, Andrei Sangheli și pe parlamentarii vînduți, întronînd astfel ordinea și disciplina în Republica Moldova, prin repunerea în drepturi a reprezentanților Frontului Popular Creștin-Democrat».

Cred că comentariile sînt de prisos. A venit timpul să-și spună cuvîntul lor ferm cei care au menirea să apere organele constituționale, a venit timpul să-și spună cuvîntul oamenii de bună credință, care au luptat pentru independența și integritatea țării noastre.

Compatrioți,

În aceste clipe de grea încercare pentru destinele neamului nostru, vă îndemn să chibzuim la rece: cine vrea binele poporului și cine ne împinge la un război sîngeros, cu urmări tragice. Dacă ne vom lăsa pradă emoțiilor, dacă vom declanșa acțiuni sîngeroase, comunitatea țărilor civilizate, care nu recunoaște metode violente, pur și simplu ne va întoarce spatele. Cu concursul extremiștilor din Frontul Popular pe mulți ani înainte putem fi izolați și trecuți la categoria popoarelor războinice și barbare.

Aceasta nu ar însemna altceva decît înfrîngerea deplină a mișcării noastre de eliberare, ar dovedi incapacitatea noastră de a construi un stat liber și independent.

Vă îndemn și acum, cînd sîntem la grea încercare, ca în alte repetate rînduri, să dați dovadă de calm, rațiune și încredere în conducerea republicii, care nu are un alt mandat de la popor, decît să asigure independența și integritatea teritorială a țării, pacea civilă și prosperitatea poporului. Să nu permitem ca aventurierii ahtiați de putere să-și realizeze ambițiile pe seama vărsărilor de sînge, liniștii copiilor noștri, destinului întregului neam.

ACTUALITATEA ÎN GUVERN

În conformitate cu hotărîrea Parlamentului privind trecerea întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor de subordonare unională, situate pe teritoriul republicii, sub jurisdicția Moldovei, Guvernul republicii a decis să treacă filiala din Chișinău a Centrului unional pentru servicii de brevetare sub jurisdicția Republicii Moldova, transformînd-o în Oficiul pentru servicii de brevetare «Inventia», pendinte de Ministerul Economiei și Finanțelor.

S-a stabilit că Oficiul pentru servicii de brevetare «Inventia» își va desfășura activitatea economico-financiară în condiții de autogestiune.

(Moldova-pres).

ACTIVITATEA PARLAMENTULUI

Confirmarea miniștrilor

Ieri, 23 iulie, în ședința în plen din prima jumătate a zilei Parlamentul a discutat pe articole și, cu 203 voturi, a adoptat în ansamblu Legea Republicii Moldova pentru modificarea și completarea Legii cu privire la Guvernul Republicii Moldova, prin care în republica noastră sînt determinate 20 de ministere și 7 departamente.

În a doua jumătate a zilei deputații au confirmat în funcția de miniștri un grup de persoane precum urmează:

	Pro	Contra	Abț.
Gheorghe GHIDIRIM, ministru al sănătății	200	3	4
Nicolae ȚIU, ministru al afacerilor externe	196	0	11
Tudor SLANINA, ministru al comerțului și resurselor materiale	180	3	14
Valeriu CEBOTARI, ministru al arhitecturii și construcțiilor	185	0	13
Vitalie GORINCIOI, ministru al agriculturii și alimentației	184	3	12
Alexei BARBANEAGRA, ministru al justiției	201	0	5
Andrei CHEPTENE, ministru al relațiilor economice externe	179	9	20

În jurul altor candidaturi propuse s-au desfășurat discuții aprinse. Parlamentul urmează să finalizeze votarea componenței Guvernului în ședința de marți, 28 iulie.

(Cor. «M.S.»).

RECOLTA—92

Pasărea s-a aciuat, dar nu țăranul

Trece și vremea secerișului. Ciocîrlia, pasărea lanurilor de grîu, obosită, pe semne, nu-și mai sloboade trilurile din înaltul cerului senin. E semn că vara a trecut de apogeu, coborînd fără grabă spre toamnă. Pasărea, prin urmare, și-a făcut menirea și s-a aciuat, în timp ce țăranul, omul pămîntului, mai are de lucru pînă-n prag de iarnă, cînd poate să-și permită să răsufle puțin, tăifăsuind și punînd țara la cale.

Pînă atunci, însă, mai e vreme lungă. La Căinari, unde am fost zilele acestea, se coseau ultimele lanuri de pîine nouă, se treierau ultimele poloage. Recoltarea grîului, prin tradiție, e un eveniment însemnat pentru cei de la plug, un fel de sărbătoare a sufletului. Așa a fost de la începuturi și așa a rămas, păstrîndu-se din tată-n fiu. E adevărat, an cu an nu vine, și se-ntîmplă că spicul nu e chiar așa greu, precum ai sperat, deși n-ai muncit mai puțin ca altădată.

E și cazul gospodarilor din Ciuflești, raionul Căinari. N-au prea fost ploi la timp prin părțile lor, cerul s-a cam zgîrcit, dar pîinea puțină, multă — totuna trebuie strînsă. Ceea ce și făceau mecanizatorii din partea locului cu grijă și dragoste. În ultimul lan de grîu al gospodăriei treierau toate cele 5 echipaje de mecanizatori, în frunte cu Gheorghe Balan, Toader Nicolau, Petrea Moraru, Anatol Cantemir și Vasile Cananău. Erau de față și Ion T. Andrieș, directorul agrofirmei «Viorica» (așa se cheamă gospodăria), și Gherasim S. Cananău, inginer pentru protecția muncii și tehnica securității. Ar fi de spus că echipajele au fost bine pregătite de sezon, iar tehnica — reparată și ajustată, încît n-au avut defecțe și nici staționări neprevăzute.

De fapt, gospodăria în cauză s-a specializat în două direcții, considerate de bază — cultivarea plantelor etero-oleaginoase și a nutreturilor. La momentul actual nutreturile ocupă cam jumătate din terenurile agricole, plantele etero-oleaginoase — circa 30 de procente. Deci grînele — orzul și grîul — rămîn undeva pe un plan secundar. Deși fără pîine e greu să te descurci — agrofirma are de dat la stat vreo 870 tone de lapte și 60 tone de carne.

Dar, așa cum am menționat mai sus, grînele n-au rodit ca-n anii cei buni. Calculele prealabile au demonstrat că s-au recoltat, aproximativ, 30 de centnere de orz la hectar și 27 de centnere de grîu. Se părea prin iunie că porumbul a pornit bine, dar cînd să lege, iar s-a-ncuiat cerul și nu mai plouă. Așa că țăranii de la Ciuflești au destule probleme și-ncă mai mult — de lucru.

Uneori au și bucurii. De exemplu, au ieșit bine cu plantele etero-oleaginoase, foarte capricioase, de altfel. Deoarece trebuie culese exact atunci, cînd sînt potrivite — nici mai tîrziu, și nici mai devreme. Ceea ce au și reușit să facă florarii. Totodată, plantațiile au rodit mai bine decît se gîndise ei anterior. Astfel, în loc de 78 tone de petale de trandafir au cules 102 tone, iar la levănțică au predat uleiului 1,8 tone contra 1,4 cît sperase să obțină. Sectorul respectiv a adus gospodăriei deja un venit de peste 5 milioane de ruble. Cum spunea dl Ion Andrieș, cel puțin acuma va avea cu ce plăti oamenii pentru lucru, că de trei luni nu le-a dat o lețcaie... Culturile etero-oleaginoase într-adevăr îi salvează — și mai au de cules plantațiile de mintă, cele de salvie.

Dar au și un sector nerentabil — cel zootehnic. Ca să producă și să predea statului cele 870 tone de lapte și 60 tone de carne agrofirma «Viorica» ar avea nevoie de nutreturi combinate, de concentrate în valoare de circa 7 milioane de ruble, dar se plătește pe-această producție cu mult mai puțin. Vorba directorului, bagi în sector cu nemiluita și scoți din el cu țîrîita. Regretabil, situația însă e anume de așa natură.

La Ciuflești, ca și-n alte sate din părțile Căinarilor, țăranii muncesc, înlocuindu-i și pe cei care au plecat cu arma să-și apere țarina străbună de cei ce-se lăcomesc la pămînt străin. Peste trei sute de băieți din raionul Căinari, printre ei și tineri din Ciuflești, și-au lăsat copiii și nevestele și-au plecat. Nimeni nu știe cîți părinți se vor întoarce și cîți copii vor rămîne fără tată. Ar fi bine să vină cu toții acasă. Să-și vadă copiii învățînd în școli noi și spațioase, ca cea începută în Ciuflești anul trecut și care trebuia să fie dată în exploatare pînă la 1 septembrie curent. Comanditarul, însă, Ministerul Învățămîntului și Științei în persoana dlui Grigore I. Galbur, ministru adjunct, a uitat de această școală, n-o mai finanțează, constructorii nu-s plătiți și e pericol că școala va fi conservată.

Pentru a o duce la bun sfîrșit ministerul ar trebui să-i aloce circa 4 milioane de ruble. Sperăm că nu-i prea mult pentru țăranii din Ciuflești, care cresc pîine pentru noi, cresc copii pentru viitorul țării și, concomitent, apără această țară cu arma în mînă.

Ion BATRÎNU

Fotografii de Andrei MARDARE.

Președintele Moldovei s-a întîlnit cu un grup de oameni de afaceri chinezi

În prima jumătate a zilei de 22 iulie, curent, dl Mircea Snegur, Președintele Republicii Moldova, a avut o întrevedere cu un grup de oameni de afaceri chinezi, conduși de dl Xue Le. Ei au sosit în Moldova pentru a se documenta în vederea stabilirii de relații reciproc avantajoase cu unitățile economice, gospodăriile agricole și firmele comerciale din republica noastră. Pentru facilitarea și urgentarea cunoașterii reciproce, se preconizează deschiderea unei expoziții chineze permanente, fapt ce ar contribui la informarea operativă a conducătorilor unităților economice despre realizările de ultimă oră ale organismelor economice pe care le reprezintă.

Fiind pus la curent cu intențiile oamenilor de afaceri chinezi dl Mircea Snegur a relevat că Moldova este deschisă pentru investitorii străini, ea avînd un cadru juridic adecvat care permite explorarea economică a diverselor metode de conlucrare. Totodată, Președintele Snegur a spus că Moldova dispune de o forță de muncă calificată, dornică de afirmare în afaceri, avînd în plus și avantajul unei așezări geografice propice dezvoltării comerțului. Domnia sa și-a mai exprimat speranța în faptul că oamenii de afaceri chinezi nu vor întîrzia să facă investiții de capital în economia Moldovei. De notat că întreprinzătorii chinezi au venit în Republica Moldova la sugestia oficialităților române, unde colaborarea economică pe care o dezvoltă este într-o fază avansată.

La întrevedere a fost prezent dl Vladimir Dobrea, deputat al poporului din Republica Moldova, directorul general al firmei «Nova-Eskal».

Serviciul de presă al Președintelui Republicii Moldova.

Știri externe

AMENINȚĂRI ȘI ACUZAȚII

Statele Unite au avertizat din nou Irakul că nu exclud repetarea unei intervenții militare dacă acesta continuă să sfideze rezoluțiile O.N.U. Purtătorul de cuvînt al Casei Albe a afirmat că Irakul trebuie să răspundă pentru acțiunile sale și a acuzat guvernul de la Bagdad că folosește tactici de tergiversare în ce privește efortul inspectorilor O.N.U. de verificare a dezafectării armelor irakiene de distrugere în masă. Un purtător de cuvînt al guvernului irakian a acuzat din nou S.U.A. și Marea Britanie că folosesc O.N.U. pentru ceea ce a descris drept o politică criminală împotriva Irakului.

REVIZUIREA POLITICII AȘEZĂRILOR

Guvernul israelian a anunțat noi restricții asupra construirii de așezări evreiești în teritoriile ocupate. Ministrul construcțiilor a declarat la Ierusalim că a decis înghețarea contractelor acolo unde lucrările de construcție n-au început încă. Restricțiile vor rămîne în vigoare pînă cînd guvernul își va completa revizuirea politicii așezărilor și urmează înghețării semnării de noi contracte anunțate săptămîna trecută. La Kairo secretarul de stat american James Baker a declarat că este satisfăcut de noua atitudine a guvernului israelian privind reducerea substanțială a lucrărilor de construcție.

ACORD CROATO-BOSNIAC

Croația și Bosnia au semnat un acord care oficializează prezența pe teritoriul Bosniei a unor forțe croate și prevede lansarea unor operațiuni militare comune împotriva sîrbilor dacă eforturile internaționale nu vor reuși să pună capăt măcelului. Ziarele britanice relatează despre acest acord dîndu-i o interpretare diferită. Între altele, după cum transmite BBC, se precizează că alianța dintre croați și musulmanii din Bosnia este îndoielnică, pentru că cei dinții controlează și ei o parte importantă a teritoriului Bosniei, unde au și declarat o regiune autonomă. Musulmanii se tem că de fapt croații se vor înțelege la un moment dat cu sîrbii și vor împărți pur și simplu Bosnia între ei.

JERTFA A MAFIEI

Ieri au avut loc funeraliile judecătorului Paolo Borselini, unul din cei mai importanți magistrați italieni ai luptei împotriva mafiei, ucis într-un atentat la Palermo, capitala Siciliei. După cum transmite BBC, funeraliile au fost precedate de o demonstrație spontană de protest împotriva mafiei. Circa două mii de persoane cereau guvernului să acorde o mai mare protecție celor care încearcă să combată crima organizată în Sicilia.